

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

¡PRIMAVERA!

¡Veni, enciseras flors!
¡Aném á fer patir cors!

ELS JOCHS FLORALS

Estalla la alegre orquesta,
saludant al troyadó...

Jochs Florals de Barchinona

ANY XLV DE LUR RESTAURATIÓ

COM sía e ben demostrat stá que gat scaldat ab aygua tebia ne te prou é haventhi hagut antany forts sbalots e trastorns per causa de banderes, deserta de aytals banderes é penjeroyles restá enguany la gran Sala de la Lotja. No hi fone posada ne la catalana ne la espanyola, ne penons, ne largandaixos, ne res que ab lur onejar pogués scalfar la sanch ó enardir el cerveyl. Car fone convengut que 'ls Jochs Florals d'enguany fossen aygalits, e per ço entre 'l vert de l'ornamentatió s'hi veyan molts liris d'aygua. E també en evitatió d'empentes e trepitjades la gent hi stave baldera.

Al so dels atabals e xirimies feu lur entrada en la gran sala el Consistori e la comitiva oficial. No hi aná ne 'l conceller en cap, ne 'l bisbe, ne 'l loc-tinent general de Catalunya, ne 'l governador. Aquest hi enviá un delegat ab americana de color, que en tant durá la festa pesá figues, e 'l bisbe un senyor canonge ab borla verda dessus el solideo que tament semblave un brot d'aufals.

E encomençá la festa ab la lectura del discurs presidencial de Mestre Franquesa, que fou legit ab veu reconcentrada per en Joseph María Roca, adalit dels almugávers de la Unió catalanista. Aytal discurs es una larga ractió de lengua catalana stofada ab molt llor, moltes cevetes e molts daus de cansalada perpinyanesa. Durá cinch quarts d'hora e tothom ne sortí tip é embafat no perque la sustantia e l'amaniment no fossen bons, mas per sa abundantia e profusió.

En Bori e Fontestá, mestre de minyons e segretari del Consistori, cantá una piadosa absolta als poetes defuncts qu'enguany foren molts, e aprés doná compte dels mérits e tares de les composicions guanyadores de les joyes e 'ls accessits.

E desclós el plech que tancava 'l nom del poeta pispador de la Flor natural, resultá ésser un jovinçel desconegut nomnat Francesch Pujols, student e que per tindre sols vint anys, enguany entra á la quinta. Totes les ninetes se 'l miraven ab cobditia, mentjántsel ab els uyls, car es ben proporcionat de cors e te cara de Sencet Jordi. Totes haurien rebut de bon grat la flor de ses mans; mas eyl ne feu donatió á Madona Rosa Pratusá de Villar, garrida dama, de fesomia serena com un sol e galtes petoneres, la qual fone proclamada encontinent reyna de la festa.

La compositió premiada s'intitula *Ilii* e es tot ella un joch d'amor, consistent en dos enamorats que passen larga stona á la sombra de un roure cercant un niu. E per fi aprés de gastarhi molts compliments el troben. Altres menys poetes hi solen anar més de dret á dret.

Guanyadors dels accessits a la Flor foren per lur ordre 'l mateix jovinçel Pujols, el Sr. Guasch (Joan

EL MOMENT CULMINANT

María) qui de jovinçel no n' es tant é en Surifach Senties qui ab tot y ésser casat de fresch es jovinçel encare.

¶E ara, senyors, haureu de restar maraveylats e fins storats, car va á obrirse la plica tancadora del nom del poeta premiat ab l' Englantina d' or, e d' ella 'n veureu eixir com una resurrecció 'l nom molt gloriós e sanet de Mossen Cinto Verdagner.

Es mort e encare scriu ¡valgam Deu val! E com se diu que ho feya el Cid casteylá, encar aprés de mort guanya batayles. ¡Honorat sia l' egregi poeta per tots els sigles dels sigles! Amen Jesús.

Sa composició intitulada *Lo Parch* pinta la revenja que ha pres Barchinona fahent jardins molt plahents e posant tota ley de besties feres e manses enclós l' Avi de la trompa larga, en lo loch mateix hont Felip V maná bastir la odiosa e odiada Ciutadela en cástich á la brava defentió que feu Catalunya de sos furs e libertats. Ja 's ven que 'l poeta es de bon ésser e bondadós e sanet, car eyl mateix transformá també en flors aromoses les crudels spines ab qu' en vida sos inimichs el flagellaren.

Portaren el róssech de Mossen Cinto, com á guanyadors dels accessits de la Englantina d' or, en Gabriel Alomar maylorchí e en Jules Delpont rosseilonés, cap dels quals se presentá, car viuhen luny de Barchinona, l' un á Palma enllá del mar e l' altre á Perpinyá enllá del Pirineu.

La viola d' or y argent fonc guanyada pel jovinçel Joseph Carner ab sa composició *La sacra espectació dels patriarchas*, que 'ns presenta á tots els patriarches, com polsoses images de retaula que van envellint e corcantse inmovils e en espectació sigles e sigles de la redemptora strella de Betlém. E tots el véurela brillar s' animen e 's tornen joves, aytal com si ab el compliment de les sagrades profecies haguessen tret la grossa de Madrit.

L' auctor be 's pot gaudir d' haverla treta, tocant los sols una aproximatió als senyors Ruirá e Oms, al mateix Carné e a n' en Folch é Torres, perdigot.

¶El primer dels premis extraordinaris, consistent en una copa artística offerta pel Consistori fonc guanyat per en Víctor Catalá, qu' es segons presumpcions una dona disfressada d' home, que mou molta ramor en el camp de les letres ab ses atrevides smaginations e empentas de geni mascle. Fonc gran contrarietat que no 's presentás á recuytir la copa, car pel clar s' hauría vist si era home ó dona, aytal com suposen els que diuhen conéixerla e tenirla tractada.

Guanyá l' accessit á la copa, o dit sia d' altra faysó: «la copa artística veurás mas no hi beurás» un' altre Folch é Torres, germá del sobre nomenat, e també perdigot com eyl.

Un altre dels premis extraordinaris fonc l' offert pel cardenal Cassanyes, qui mes traça te en offerir premis qu' en guanyar elections, com ara mateix s'

...y la reyna de la festa se 'n va á ocupá 'l gran silló.

MOSTRUARI DE TROYAYRES

El guanyador de la Viola.

Premiat ab la Flor natural.

Una poetisa romántica.

ha vist que ab tot e posarhi 'l coyl se 'n ha fet deu pedres, haventse emportat avall, com una brossa, la gran riuhada republicana.

E essent premi de cardenal, se l' emportá naturalment un prebere, Mossén Angel Garriga Boixadé, qui al girarse e mostrar la clepsa afeytada, rebé un gran picament de mans, car les dames e nines floralesches solen ser molt lamineres de capeylá.

E de son *Enfilay* ne legí tres fragments ab veu de prehicador de Quaresma. Es l' un la pintura de les esgarriances que essent scolá li produhía l' esglesia solitaria e l' image de Jesuchrist scabellada e sanguinolent. Es l' altre l' entremeliadura de uns scolans que ab canyes e ab manyochs de stoles per banderes volen cassar un' oreneta que s' es ficada á la sglesia. Es el ters e últim una ponderatió de la cendra que surt del lloer del fossar, pera ésser posada en el front dels penitents, é que aprés poch á poch, torna ab els defuncts al fossar del lloer. Compositions que en loch d' enlayrar l' esperit el deprimeixen, e que no fan olor de gloria mas sí de humitat romántica d' esglesia mal cuydada.

Guanyadora del primer accésit resultá esserne Madona Dolors Monserdá de Maciá, ab sa poesia *Nostre pa*, la que fonc legida per en Blanc é Piera, en rahó d' esser una dama l' auctora de la mateixa. La qui en eyla canta les moltes excelenties del pá, sense mencionar si es de crostons ó de barra 'l que li plau mes. E posa en bocha de la spiga aquests versos:

«Sé que trinxada
y en pols tornada
jo seré pá.»

Lo qual es molt assegurar. Car lo mateix que pá pot ésser coca, e lavors la spiga haurá dit una mentida.

Lo segon accésit fonc adjudicat á n' en Manel Rocamora. E eyl fonch qui tanchá la processó.

En honor als mestres en Gay Saber defuncts qu' enguany foren quatre, ço es: Anicet Pagés de Puig, Jeroni Rosselló, Terenci Thos e Codina é Mossén Cinto Verdagner, foren legides compositions de quiscun d' eyls.

E apres micer Martí Genís e Aguilar apotechari vigatá, obsequiá a la concurrentia ab un parlament de gracies, dols é llepischós com l' aixarop de sa botiga ab que dona color e bon gust á les medecines.

E s' acabá la festa sense més incidents, sense viscas ne muyras, ne pets de segadors, ne rebullicis, en pau e tranquilhat, com correspon e es de ley en tot acte d' honor e cortesia.

E no haventhi hagut segadors, tampoch hi hagué batedors de costeyles, ne cops de xarrasca, ne pressons, ne ferides, ne contusions, ne santrehits.

Per primera volta el molt alt e gloriós cavayler Senct Jordi, obrant ab gran prudentia, cambiá la lança per la bandola.

P. DEL O.

HISTORIA

«Cása't ab don Fulano, — li digueren, — es molt rich y ditxosa ab ell serás...»
y un cap-vespre sa mare y sas amigas
la vestiren de blanch.

Ab lo cor oprimit, l' ánima trista,
las portas de la Iglesia ha traspasat.
Després á una pregunta que li feren
lentament baixá 'l cap.

Ja es casada; no estima, ni l' estiman,
y 's retors en son llit fret com lo glas...
Ni una carícia sent damunt sos llabis
que calmi s' ansietat.

Troba buida al matí, cada jornada,
morta la llum del sol, lo cel malalt,
que de sa cara la grogor fa presa,
que la vida li cau.

Sa mare y sas amigas prou li diuhen:
«Estíma'l,» á la mort vida cercant.
¡Estíma'l! ¡Cóm si aixó fora tan fácil
com vestirse de blanch!

A. JULIA PONS

EL CONFLICTE DE LAS VERDURAS

No es per alabarme, pero cada dia estich més content del nas—moralment parlant—ab que m' ha dotat la sabia naturalesa.

Apenas deu fer un parell de mesos que un fulano, que sempre está al *tanto* de las últimas invencions, va venir á trobarme.

—Escolti—'m va dir:—¿per qué no 's fa *vegetariá*?

—¿Vegetariá? ¿Qué vol dir aixó?

—Es una secta, ó partit ó escola que 's proposa cambiar redicalment l' actual sistema d' alimentació. El seu ideal es conseguir que l' home visqui únicament... ¿no diria de qué?

—De! ayre del cel?

—De vegetals, res més que de vegetals.

—¿Ab absoluta exclusió de bifechs, llonzas, calamarsos y croquetas de gallina?

—Radicalment. L' home que ingressa en la secta vegetariana ha de jurar davant d' un ápit —y un cop ho ha jurat vé obligat á cumplirho —alimentarse exclussivament de verduras, legums, fruytas y de tot lo demás que, degudament classificat per Humbold y Linneo, figura en l' inmens regne vegetal.—

Acudint á mil subterfugis y empleant la major cortesia, vaig manifestar al amable visitant que m' hi pensaria ab calma y que si 'm determinava á ferme apuntar en la corporació, ja l' aniria avisar qualsevol tarde que tingués un rato vagatiu.

¡Ves si per desgracia li arribo á dir que sí, quin negoci més hermos anava á fer aquests dias de *huelga* de verduras!

A horas d' ara ja pot ser hauria mort ignominiosament de fam.

Perque 'l *veto* dels venedors amotinats contra 'l nou arbitre del Ajuntament ha sigut tan general y extens, que pot dirse que tots els productes de la mare terra, comensant per la pinya d' América y acabant pel julivert, hi han quedat compresos.

Res ha escapat al formidable anatema dels *huelguistas*. Ni 'ls cigrons, ni las olivas, ni

las figas secas, ni las taronjas, ni la trista regalesia ha pogut lliurarse de la seva persecució.

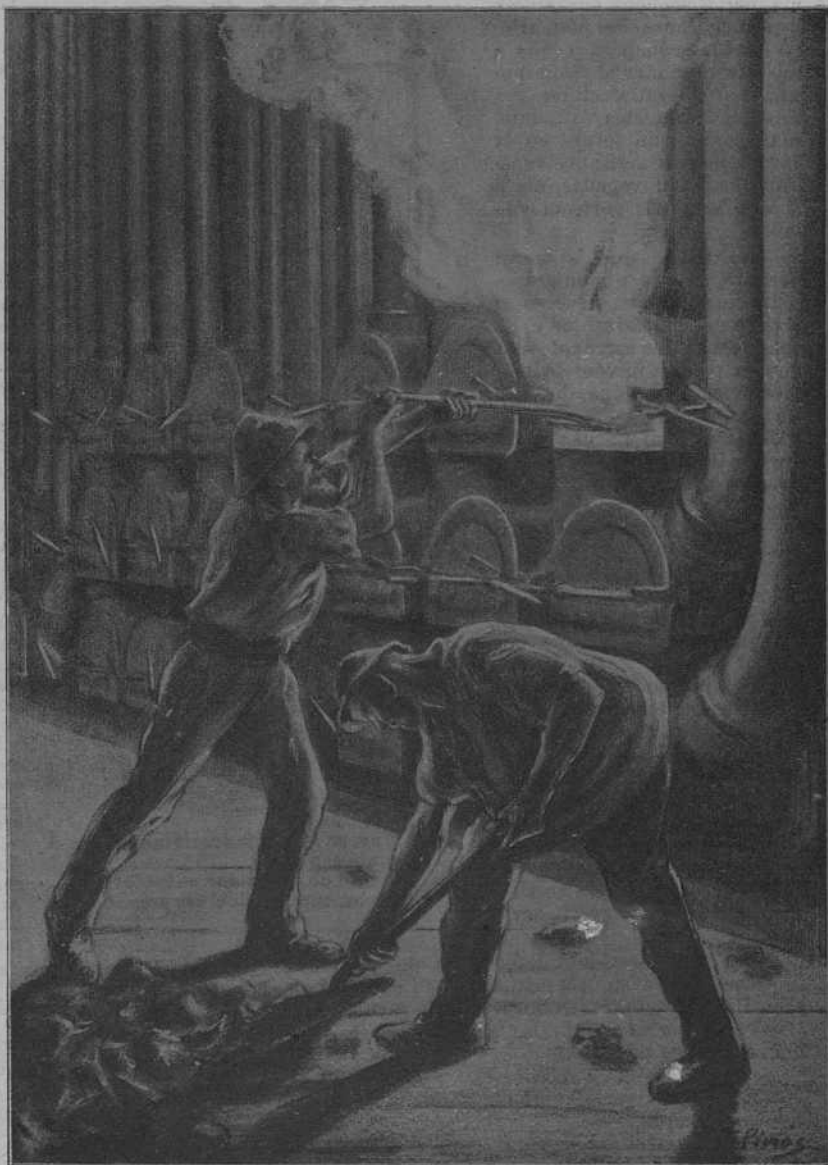
Crech que las únicas plantas que aquests dias han circulat sense obstacle han sigut... las plantas dels peus.

Per moltas personas, y hasta per alguns sers que no ho son, el conflicte no tenía gayre importancia.

Als lleóns del Parch, per exemple, que no menjan altra cosa que carn y qu' en sa vida han sentit parlar de la col-y-flor ni de las escalunyas ¿qué se 'ls n' havia de donar que als mercats de Barcelona ni s' hi vejés sombra d' enciam ni rastre d' escarola?

Pero pels que sense las sevas monjetas no poden viure ó que consideran els ravets com un dels prin-

D' AHONT VE LA LLUM

A la fàbrica del gas.

cipals atractius de la mísera existència ¡calculin quín torment havia de representar el veure's privats d'aquests senzills plats, acceptats per totes las nacions y reconeguts per tots els códicis!...

Tántal, l' infelís Tántal de la mitologia no va sufrir, de segur, lo que aquesta senmana han sufrert molts personas que, arribantse fins á las hortas dels voltants del Bogatell, exclamavan passejant la mirada per aquellas apetitosas capsadas de comestible verdura:

—¡Ay Senyor! Tantas cols, tantas faveras, tantas monjetas tendras... ¡y no poguerne tastar!...

Y no hi havia més: no se 'n podia tastar. Els senyors venedors ho havían acordat aixís, y per més que 'l pobre arcalde, benévól y transigent, els passava amorosament la mà per l'esquena, dihentlos que la cobranza del nou arbitre quedava suspesa y que 's miraria de donar al assumpto una solució satisfactoria per tots, els *huelguistas* se mantenían fermes que fermes en la seva enérgica actitud y repetían una y mil vegadas, ab l' accent de la més perfecta convicció:

—No volém que 's menji verdura, y no se 'n menjará.—

La consigna era: *¡Guerra al vert!*, y cal confessar que s' ha complert ab una escrupulositat que ja voldria jo véurela empleada en qüestions de més transcendencia.

Tan bon punt un *huelguista* veyá bellugar una col, ja se li tirava á sobre.

—¡Enrrera aquesta coll. .

—M' ha costat els meus quartos.

—No hi fa res Está prohibit menjarne.

—Es que... es per un malalt.

—¿A veure la recepta del metje?

Y si 'l portador de la vulgar hortaliassa no ensenyava la firma del doctor y ademés un volant del arcalde del barri y un certificat de la parroquia, la col era inexorablement decomisada y sense més apelació convertida en alfombra del carrer.

—¡Guerra á tot lo vert!— seguía cridant l' exércit agrícola.

No va faltar barceloní de bona fe que, seriament impressionat per aquest crit, avans de cometre una etzeggallada, va anar á trobar á un dels revoltosos.

—Permetim va dirli:—¿no 'm succehirá res si demá coloco una persiana?

—¿Per qué li ha de succehir?

—Es que li adverteixo que la persiana que penso colocar es verda...—

Per fells un senyor conegut meu que, segóns m' explicava, té la sort de tenir l' hortet de la seva torre de Vallcarca espléndidament provehit de verdura.

—Cada dematí me 'n hi vaig—me deya—y á dintre d' una maleta, perque no sigui vist, porto á casa tot lo necessari pel consum del día.—En cambi, per infelissa, una bona senyora que té dugas fillas y que mentres ha durat aquesta creuhada contra la verdura no s' ha atrevit á deixarlas sortir de casa.

—Pero ¿per qué?—li preguntava jo ahir.

—¡Qué vol que li digui!... Tenía por que me las empaytessin. Com que son un parell de *biedas!*...

A. MARCH

EN BERENGUER

May, en lo que jo intervingui, toleraré cap deslis.

¿No hem de fer *compromissaris!*
¡Donchs, cumpí ab el *compromís!*

TAPS QUE NINGÚ SAB FER

—Bon taper, tú que fas taps de totes midas, ¿voldrías ferme'n un?

—¡Oh, sí! ¡Ab molt gust! ¿Quin tap necessitas? ¡digas!

—Un tap que tapés la boca de la sogra.

—¡Es impossible!

¡¡¡Si jo sabés fe aquestes taps quína venda que 'n tindria!!!

F. CARRERAS P.

EL JARDÍ DE LAS PASSIONS

(FANTASÍA CURSI)

Traspúa tot just la delicada claror del naixent día y las gemadas flors del inmens *Jardí de las Passions* se despertan alegroas, rebent el dors petó del oreig de la matinada.

El cel, d' un blau pur, de transparencia cristallina, apareix ribent. Sols un nuvolet blanch y esponjós, com de cotó fluix, sura en l' espay.

Las flors, agenas á las preocupacions dels homes, *badan... badan* sas hermosas corolas, escampant voluptuosos y ubriagadors perfums.

Y comensa á sentirse fressa.

Son ellas, las delicadas flors, que despertan en plena y exuberant *Primavera*, y 's diuhen cosas á cau de *cañis*, ab son misteriós llenguatge, que sols entén el déu Pan... de Viena.

Las *matineras Campanetas* fan sentir sos perfumats sons de *flor bosquetana*, anunciant á sas amigas que 'l «jorn de festa ja ha arribat.»

Y tot d' una s' aplegan, formant una *toya* hermosíssima, la casta *Maria Lluisa*, la simpática *Rosa*, la desinvolta *Margarida*, l' humil *Violeta*; *Valeriana*, la curandera; *Donya Savina* y la senyoreta *Hortensia*. Entre ellas s' hi destacan: el presumit *Narcís*, el delicat *Lliri*, el caragirat *Girasol*, el bon miñó *Jacinto* y un número considerable de... *Lilas*.

Aixís acoblats, y baix la direcció del Mtre. *Morera*, se posan á cantar «*Las Flors de Maig*», y las *Flors Cordials*, aplaudeixen de tot cor.

Las demás flors de per allí la vora, compareixen atretas per l' *aromosa* sinfonia, y tractan de continuar la festa ab una dansa típica de la terra.

Al estar á punt de rodar una sardana, compareix l' *Enredadera*, extenent sas fullas nerviosament, y els enjega aquest descolorit discurs:

—*Odorífics companys:* He vingut expressament pera dirvos que tenim l' enemic a casa: en aquest jardí s' hi troban, per capritxo del propietari, un «nombre» incalculable de flors exòtiques, es a dir, flors forasteras, femta forana, que no participan dels goigs y olors de la nostra empapada terra, y en la que s' obstinan en posarhi arrels y contaminarnos ab sa flaire de flor flamenca y ab sa oratoria de flors de drap. Convé, donchs, avuy qu' es la nostra festa, demostrals'hi que la seva companyia ens es molt odiosa. ¿Qué m' hi diheu?

El Clavell.—Que sols serveixes per' enredar, per xó vas neixer *Enredadera*. Tú, precisament, ets la menos indicada pera formular queixas de cap mena. No ets cap flor, ni sisquera cap herba aromática; se 't tolera en els nostres jardins per excessiva condescendencia; t' has cregut ser alguna cosa perquè sabs enfilarte depressa... pero t' enfilas arrossegante.

El Sr. Gerani.—Ben dit, Clavell; l' has ben clavat. Ara, que plegui 'l ram.

La Tila.—Y si la senyora *Enredadera* s' ha enfadat, no ha de fer més que avisarme. Soch una especialitat pels atachs de nervis.

La Malva.—Jo crech, germanas mevas, que lo millor fora acabar la festa en pau y harmonia. *Mal va* quan las cosas s' agafan de certa manera.

La Passionaria.—Donchs jo opino lo contrari, y encare que 'm digueu que la *passió* 'm cega, crech que hauriam de protestar de las impertinencias d' aquesta planta. *baixa*.

L' Herba Sanguinaria.—*Soy de la misma opinión...* pero modificada. Las protestas, las senzillas protestas, quan no van acompanyadas de l' acció, no son més que flors y violas. S' ha de protestar... fent sanch.

El Pensament pren la paraula; la seva fama de pensador fa que las demés flors restin en el més complert silenci. (*Espectació*).—Germanas mevas: La nostra missió no es barallarnos. Hem nascut pera embaumar l' ayre ab els nostres delicats perfums; pera fruir de la Primavera que cada any ens arriba amorosa y pera escampar delitosament el polen fecundant qu' es la perpetuació de l' especie, la florescencia infinita, el goig de viure. La Vida: veus'ho aquí tot. La vida sense luytas mesquinas que corsecan y descoloreixen y agotan inútilment la preciosa sava que corra per las nostras fibras y teixits. Olvidém lo que acaba de passar, ocasionat per una mala herba, deshonra dels jardins y befa de Flora. Aquesta ens ensenya que totas las flors som útils y totas som fillas d' una terra comú: la Mare Natura. Las diferencias de color y d' olor no han de pertorbar l' harmonia d' aquest Jardí. Totas, en general, reunim las dugas qualitats supremas: la Belleza y la Bonesa, íntimament fusionadas. El Trébol, que apenas escampa olor, es una flor artística per excelencia: la Flor de Saúch, cura 'ls costipats, sense deixar de ser una flor bonica; la... en fin, no vull fer la biografía de cada una de vosaltras, puig que las sabém tots millor que 'ls nostres enemichs veritables: els herbolaris. Per lo tant, lo que interessa es continuar la festa floral, y, pera demostrar la nostra simpatía á las flors forasteras, tan injustament combatudas per l' *Enredadera*, vaig á exposarvos el meu pensament. Aixís com anavau á fer una sardana, la dansa més bella de totas las dansas... etc., proposo, en obsequi y deferencia á la Kananga, á la flor del Mamey y á la flor del Baya... Baya, que s' acabi la festa ballant l' humorístich *cake-walk*, qu' es la seva dansa típica. He dit.

—*Bravo!*—cria la descocada *Camelia*.—M' agrada porque es un ball de Cama... milla.

—*Molt ben pensat!*—exclama l' adulator *Girassol*.

—*Que me place*—diu Don Diego de Dia;—es un baile muy aristocrático.

—*Ya lo creo*—afegeix Donya *Orquidea*;—está de moda en todos los salones.

—*¡Sí, sí!*—Hem de fer el *cake!* (Hem de fer el *cake!*—exclama un grupo de *Lilas* que fins ara no havian fet més que de *florero*).

S' extremeixen totas las flors á la una, com á proba de conformitat, y s' entregan ab furor á la grotesca dansa abdominal.

Son las vuyt del matí. El senyor *Florenci*, el propietari, home apassionadíssim pel cultiu de las flors compa-reix al jardí, com de costum, en mànegas de camisa, es-pardenyas á retaló y ab una regadora á la mà. Ab un ca-

LAMENTANT L' ARREGLO

—*¡Ay, Senyor!* Ara que, ab l' escassés de verdura que hi havia, 'm creya poguer despatxar aquests espárrechs!..

LA CIRCULAR DEL FISCAL DEL SUPREM

—*Bona l' hem feta!* ¡No podrém cridar *viscat!*..

rinyo verament paternal visita las flors d' una á una, las rega ab cuidado exagerat y s' embadaleix á cada moment davant de la luxurianta y superba florescencia.

Un cop enlestida la feyna de regar, l' home s' assenta ab una voluptuositat immensa en mitj d' aquell oceá de perfums, aspirant ab forsa l' ayre que l' envolta. Després de saturarse un rato en aquest ambient aromátich, distingeix, com un músich els instruments d' una orquesta, l' olor dominant en la sinfonía de las olors.

—Avuy, en aquest jardí, —diu el senyor Florenci, —hi domina l' olor de la vainilla.

Y's queda tan tranquil.

ROSSENDO PONS

L' ESVALOT DE CAN VERDURA

Conflicte vegetariá

Copia exacta y literal de la protesta formal que van fer las verduleras al arcalde Boladeras.

«Excelentíssim senyor: Vosté qu' es la *col-y-flor* dels batlles de Barcelona, qu' es tan decent, tan persona, com un *pésol* aixerit, y bon home y decidit, llegeixi aquesta protesta y á veure lo que 'ns contesta. El nou impost de consúms sobre verdura y llegums ens indigna y 'ns subleva y ja que no es obra *séba*, sino d' alguns concejals que, ab l' afany de fer mes rals, sempre *meten la PATA* (TA), per calmar la saragata qu' als mercats avuy armém son apoyo demaném. Volém que á aquests *pastanagas* de regidorets tan plagas els digui que son uns *crachis* d' apujanse 'ls *espinachs*, el *bróquil*, el *carbassó*, el *cogombre* y el *fabó*; qu' es una gran ignominia qu' ara 'ns alsin l' *alberginia*; qu' están tocats del *bolet* si no desfán lo qu' han fet. Aquesta gent sempre ha estat l' *esca...* (*rola*) del pecat, No 'ls coneixém pas d' ahir; tractantse de afavorir als frares y á las *monjetas* no 'ls racan may las pessetas. Y si no fossin mals caps com son, de gastarse 'ls *naps* ab la Chiquita Belén ó ab *tomàterchs* del Edén, l' erari municipal no aniria del tot mal. Aixó son *fabas* contadas, y per xo estém indignadas. Tením pochs coneixements, pro de *bledas* no 'n som gens; y ab la rahó y ab la forsa no darém el bras á torsa. Alsins la disposició ó si no la comissió al gremi 'n donará part y aixó li surtirá *card*. No 'ns deixi en l' indecisió d' *ensiam* de pagar ó no, que si 'ns hem de defensá *d' pit* ningú 'ns guanyará. Y si 'ls edils li fan *cárrechs* envhils á fregí *espárrechs*. ¿Vol acabá 'ls esvalots? Enjégui al *dimoni a to...*»

llensi tots els *proto-cols*, deixi que s' ho fassin sols, dimiteixi ara, al instant, y així el gran *pebrot* rebrán.

No ho prengui en tó d' amenassa pro si 'ns enduhém *carbassa*, y, no escoltant la rahó, s' *escarxofa* en el silló... no li responém dels fets: ija 'n sentirá de *xiulets*; Firman per la Comissió: Paula, Quima y Concepció.

FRA NOI

LLIBRES

HAMLET Y D. QUIJOTE, per IVAN TOURGUENEFF.— Traducció de *Torcuato Tasso Serra*.— Ab aquest títul, qu' es el corresponent al primer treball del aplech, vá designat el volúm 85 de la popular *Colección Diamante*. Tourgueneff es un autor rus de fama universal. D' entre 'ls del seu país fou un dels primers que meresqué l' honor de ser traduht á las principals llengüas extrangeras, y es també dels que han ficat arrels més fondas y dels que han adquirit una consistencia més vital en l' atenció del públich. Pot afirmar-se en certa manera qu' es un clássich de la literatura moscovita.

Apart de son estudi *Hamlet y D. Quijote*, qu' es interessantíssim, conté 'l volúm que tenim á la vista las narracions següents: *Ante la guilotina*; *Mi perro Pegaso*; *Un sueño*; *Basta*, y *Una noche en Sorrento*. Tots aquests treballs son dignes baix tots conceptes de la ben sentada fama del célebre escriptor, que posa de relleu las condicions características de la seva rassa: esperit d' observació, originalitat y un vigor soberá tant en el pensament com en l' expressió.

ANUARIO-RIERA.— Bé mereix un elogi complert aquest treball, el més perfecte en son género de tots quants se publican á Espanya, y rival dels millors y més acreditats que veuen la llum al extranger. Conté un número exorbitant de senyas corresponents á tot Espanya, y d' ell no poden prescindir las personas dedicadas á sostenir relacions comercials. Tot está ordenat ab método escelent. Es un tresor de paciencia y de perseverancia. Las rectificacions están fetas á conciencia, de modo que 'l Sr. Riera, que viu fá anys, sols pel seu *Anuari*, se fá digne de tota mena d' encoratjements, per la serietat y 'l tacto ab que realisa la seva empresa, millorantla cada any ab novas ampliacions.

CATALANISTAS EN ADOBO.— No hi ha barceloní que no conegui al notable periodista Adolf Marsillach que firma sos escrits satírichs y festius ab el pseudónim de *El Maleta Indulgencias*.

Sos graciosos articles sobre 'ls regionalistas mereixían els honors de ser colleccionats, y aixó es lo que s' ha fet, ab gran oportunitat, avuy que 'l moviment republicá está donant bon compte de tota la perdigotada.

Unas quantas riallas son las millors absoltas que poden dedicarse á son etern descáns.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Follet, per *Apeles Mestres*.— Es el llibre del drama líric posat en música per *Enrich Granados*, en el qual brilla ab clarors de poesia la fresca imaginació y l' art exquisit del més primorós de nostres poetas.

Els Vells, drama de *Ignasi Iglesias*.— El gran éxit teatral d' enguany, acabarà de afermarse ab la publicació del llibre, tan hermosament editat, qu' está dihent: —Llegiume.

Y no enganya á ningú: perque 'l drama de l' *Iglesias* resulta tan hermosé llegit, com representat.

L' Héroe, drama en tres actes de *Santiago Rusiñol*.— Es també alguna cosa més que una curiositat bibliográfica: es un drama exhuberant de intenció, escrit ab extraordinaria valentía. Imprés, pren la revenja de las dificultats que vá trobar en el seu camí sobre l' escena.

NOVEDATS. — ELS MORRIS-MORRIS

¿Vols un bon remey contra 'l mal humor?
A la vista 'l tens: pren aquest, lector.

PEL CONSUM DE CASA

—¿Qué fa aquí, don Domingo?
—Musclos. Com que ab aixó dels arbitres municipals diu que ara anirán tau cars... No m'agrada que m'explotin...

Un enemigo del pueblo, de E. Ibsen. — Esmeradament traduït pels Srs. Costa y Jordá, forma part de la colecció *Teatro antiguo y moderno*,

RATA SABIA

TEATROS

LICEO

Molts anys feya que no s'havia cantat la hermosa òpera de Weber, *Der Freyschutz* al Liceo. Degut a aquesta circumstància l'públic intel·ligent que recordava 'ls bons ratos que sentintia havia passat en altre temps, hi acudí numeros a lleparse'n...

las orellas. La música d'aquesta obra, qu'és una de las destinadas á perdurar... tota la vida, resulta encara fresca, plena de color y de sentimiento com si fós del día.

El mestre Goula Fiter conduí l'orquestra ab conciencia del paper que desempeñyava, esquivant tota mena de efectismes cursis y donant el relleu necessari als fragments que, com la superba sinfonía, 'ls es indispensable. La senyoreta Carrera cantá la part de protagonista ab un refinat bon gust digne de tot elogi, fentse aplaudir en els passatjes mes difícils y entonant sempre, ab modulacions francas de sa veu potent y simpática á la vegada. Digna companyia tingué en la senyoreta Riera, que si bé no cantá gayre afinada, demostrá ser artista voluntariosa y de bon gust; y en els senyors Vaccari y Perelló que arrodoniren la obra esportanthi tot el seu talent del que no 'n son pas mancos.

Alternant ab *Der Freyschutz*, s'han donat unas representacions de *Mefistofele*, òpera ja més coneguda y de la qual no cal parlarne detalladament ja que, donada la seva interpretació que tot s'ho ha de ben menester, non *é bisogno*.

Ahir degué estrenarse, després de molts dilacions, l'*Adriana de Lecouvreur*. ¡Ditxós estreno!... En fi, pensém que quan ens ho fan guar tant, senyal de que deu ser molt bó.

PRINCIPAL

Dos éxits grans y merescuts van tenir per resultat els dos concerts Planté al Principal. Las obras de més empena dels repertoris de Liszt, Bach, Beethoven, Berlioz, Wagner y demás, foren ditas d'una manera personalíssima y admirable. Els aplausos responfan á las filigranas del seu mecanisme elegant, unánims y entusiástichs. La talla artística de 'n Planté pot compararse, sens por d'equivocarse, á las dels mes genials pianistas que 'ns han visitat d'un temps á aquesta part. La seva execució es insuperable en elegancia y produheix una intensitat de sentiment molt poderosa.

Las ovacions continuadas que l'públic li dispensá al finalisar en las dugas vetlladas l'obligaren á donar l'indispensable *plus* que acabá de fer dalir al auditori que non tenia may prou.

ROMEA

L'*Héro*e de 'n Santiago Rusiñol ha tornat á la lluyta. El pobre xicot no es ben bé ell mateix; entra novament en campanya fet un altre; ja no es tan valent, ja no es tan héroe. A la quènta ho era massa y li van escapсар la llengua. Ara no podrá entussiasmar tant als antimilitaristas, ni presentar tan bon blanco al enemich. Pero lo que dirá l'empresa:—Mentres te sostinguis, valent ó cobart, sencer, ó ab crossas, uns quants días al cartell, per mí ja ets prou héroe.

Un día d'aquests s'estrenará *El pati blau*, també de 'n Rusiñol; obreta en dos actes qu'enclou un drama

hermosísim; una nota escènica delicada que podrà ser fruhida per tothom, catalanistas y liberals, gent de pau y gent de guerra... sense perill de trencadissa.

El dilluns que vé, dia 11, celebrarà 'l seu benefici l' estudiantina Sra. Jarque. Forman el programa l' aplaudit drama de Guimerà *Terra baixa* y l' aixerida comedia *La Gallarda del Roser*, contribuint al interès de la vetllada una sessió de concert á càrrech de la senyora Millanes que cantarà alguns *couplets* en obsequi á la beneficiada. Donadas las justas simpatías de que aquesta gosa per sas ventatjoses qualitats d' artista, es de creure que 'l próxim dilluns no faltarà gent al Romea.

CATALUNYA—ELDORADO

El benefici de l' aplaudida tiple María Gurina cridà molta concurrència.

S' estrenà *La gente de trueno* de Escalante y Peydró, arreg'io de la obra valenciana *La chent de tró*, que ja coneixíam els barcelonins. La nova obreta ben arreglada y plena de acudits agrada bastant al públich que demana 'l nom dels autors al acabar.

La beneficiada recitá ademés ab molta gracia un monòlech titulat *La llauradora*, y fou obsequiada ab infinitat de bouquets y toyas de totes midas *aindemais* de algun regalet de preu.

NOVEDATS

Las *variétés* d' aquest teatro per ara no varían gaire. Se pot dir un debut per setmana, pero tots del mateix género. Dilluns van presentarse els germans Albano, nous equilibristas que fan ab relativa llimpia numerosos treballs gimnásticos y arriscats exercicis.

La concurrència, mes benévola que numerosa, aplaudi de valent als artistas debutants.

Si no venen números
mes sensacionals,
valdrá més, señores,
que 'ns tornin els rals.

GRANVIA

Un' altra sarsuela del género de moda en aquest coliseu, pero no tan cálida ni tan lliure com las que 'ns dona l' amic Gil d' un temps ensá. *Las grandes cortesanas* no es cap cosa del altre món; pero pot recomanarse com á *entremés* dels plats forts y picants que 'ns acostuma á presentar el fondista del *Granvia*.

La lletra dels Srs. Shaw y Asensio es passadora, y la música té un escaiyent filipino, y per xó no passa, pero es plata, y ab descuento pot admetre's á tot' hora.

N. N. N

LA PITERA

Desde Arrabal á Ribera
y de Sant Pere á Sant Pau,
no hi ha un' altra rodetera
mes *caya* que la Pitera,
de la fábrika del *Blau*.

Vengué pita de petita,
pro á sobre seu porta escrit,
que 'l motiu no 'l solicita
sols per haber venut *pita*,
sino per tenir bon *pit*.

Té també molt bona planta,
y veu, no enveja á ningú;
quan aquella boca canta,
la fábrika en pés s' encanta
escoltant el seu *Fru-frú*.

Aixó fa que, quan vol ella
fé' un xich de broma ab tothom,
ab la seva cantarella
hasta fa tocar la esquella
avants d' hora al majordóm;

L' amo, ni que sigui un plaga,
sab lo que la noya val
perque als obrers afalaga:
senti ella may hi ha cap vaga
ni 's demana mes jornal.

No es amiga d' exhibirse,
pro es de las que mes lluheix
perque sab molt ben vestirse...
y sense pecar pot dirse

DON MANUEL

—Las verduleras que vajin llensant la vianda... Ja 'n tinch per una pila de días.

HOME PRACTICH

—¿No hi ha peix al mercat? Tant me fa: jo mateix me 'l aniré á pesca.

que molt milló 's *desvesteja*;
perque va tant á la fresca
quan sent un xich de caló',
que mentres ella 's refresca
fins á n' els rodets engresca
y fa entrar en reacció;

A la fábrika y á fora
ab prudència fa l' ull viu;
tothom la vol á la vora,

EL MOTÍ DE LAS VERDULERAS

—Gutierras ¿qué diu l' arcalde?
¿Ens treu aquest pago ó nó?

—Ahora está discutiéndolo
con los de la comisió.

y sab deixar á tot hora
ben sentat el seu motiu;

Quan va al sarau de la *Canya*,
de l' oli ranci d' untá
ja no desprén furtó' estranya:
lensa olor de *Pell d' Espanya*
com qualsevulga *Samá*;

La enveja mes d' una filla
d' algún noble y d' algún rich;
puig porta un dot de pubilla
que li fugí de la cotilla
sempre que s' ajup un xich;

Quan va al treball, acomoda
dins del cistell del brenar
que ab gracia pels seus dits roda,
l' últim romanso de moda
que 'l *xicot* li sol comprar;

La veuréu neta y planxada;
porta al coll un llas vermell;
va á la *dermier*' pentinada,
y ab una pinta daurada
s' adorna y lliga 'l cabell.

Molts sigles de lluyta eterna
tot al mon ho han transformat,
y avuy la *axinca* moderna,
pel fondo y la forma externa
ja es un tipo *consagrat*.

Ella del problema fiero
social té la solució;
puig que la veuréu espero,
aná al treball ab sombrero
de brassat del *seu senyó*'.

PEP LLAUNÉ

ESQUELLOTS

Pot titularse la present senmana la senmana de
la *huelga* de las verduras.

Ab motiu de la qual els pésols han deixar de ser
aixerits com un pésol; las fabas van tornar-se molt
animadas; las bledas van sortir del seu encanta-
ment; las escarolas van posarse més rissadas que
may com si sentissin un gran accés de rabia, y las
cols van enarbolar els tronxos amensassadors, com
cridant unidas á las restants verduras:

—¡Abaix l' impost! ¡Abaix els que volen matar de
fam als pobres!

Y aixís com avants teníam *huelgas* rojas, hem tin-
gut aquesta senmana la *huelga* verda.

L' impost era moderat... Deu céntims per 100 ki-
los... Pero aixó no importa, dat que lo primer que
'ls impostos fan perdre es la moderació y hasta l'
oremus.

Sobre tot quan ademés dels céntims, s' imposava
als carros introductors d' hortalissas llargas esperas
en els fielatos pera procedir als aforos, lo qual no
deixava de ocasionar grans molestias als introduc-
tors.

Lo que ha succehit ensenyará als nostres hisen-
distas municipals á anar en lo successiu ab més
cautela. Costa ben poch dir:—Pagarás tant ó quant,
perque 'm dona la real gana.—En cambi costa una
mica més recandarho, quan els que ho han de abo-
nar se posan d' esquena á la paret.

Com ha succehit aquesta vegada, en que de bonas
á primeras, el Sr. Boladeras s' ha desfet com un
bolado.

Lo que deya una marmanyera molt aixerida:
—Desenganyevos: quan se pensa ab els peus, al
últim els mateixos peus se fan servir pera fugir d'
estudi.

La part més odiosa del petit impost sobre las

verduras, es que va establir-se ab l'idea de rescabalar-se de altrás perdus emanadas d'haver-se introduhit rebaixas de alguna consideració en alguns articles de luxó, com la perfumeria y 'l xampany.

No es just ni convenient que lo que s'estalvia als richs se fassi pagar als pobres.

Prou cara y difícil es ja la vida de aquests perque se 'ls acabi de fer impossible.

Una de las particularitats dels últims successos, es l'afany ab que alguns acaparadors que tenian *repuesto* especialment de patatas, aprofitantse de las circunstancias, van apujar els preus.

En aquest punt abusaren de una manera escandalosa.

Ab rahó deya un obrer:

—Voldria tenir diners pera comprar totas las patatas que trobés y tirarlas á la cara dels que me las venguessin á un preu superior al que tenen.

Aquesta es una de las singularitats de la huelga: la de haver quedat desprovehida la plassa dels projectils que solen dispararse en las bullangas de mercat.

Diumenge va estar exposada al Saló Parés la magnífica bandera catalana que las senyoras *reconseguidas* han regalat á la Unió Catalanista. La ensenya de la patria, ricament brodada, es en veritat una obra artística de mérit, pero, sas colossals proporcions y el gran pés que fa no permetrán segurament als del *tot ó res* ferne l'us qu'ells desitjarían.

Ja ho deya un *perdigot* al contemplarla:

—Pobres *renaixencs*, haver de carregar ab aquest mort! Ab aixó á coll, per forsa hauréu d'anar á la *verassaga* de las reivindicacions de Catalunya...

A FALTA DE COL...

—Té, noya: interinament tira á l'olla aquests brotets de xeringuilla.

LA BANDERA DE L' UNIO

—¿Qué me 'n diu?

—Bonica; pero ¿quántos companys de causa 's necessitarán per portarla?

Sembla que 'l conflicte vegetariá s' ha resolt favorablement pels venedors.

Las verduleras poden donar las gracias en primer lloch al arealde accidental, senyor Boladeras, per haverse posat tot seguit incondicionalment al seu costat.

Jo, si fos d'ellas, per demostrarli 'l meu agrahiment, li enviaria, com obsequi *ad hoc*, un manat d'espárrechs ben grossos, entre mitj d'una gran plata de fabas y pésols. Y una toya de capsas de bróquil á la seva senyora.

Días enrera al Ajuntament el projecte de municipalisació del alumbrat públich per medi del gas d'aygua, se 'n va anar á l'aygua.

D'aquesta feta en Lebón y en Manzana brincan d'alegría.

Y 'ls contadors de las casas no s'entenen de feyna de tant rodar depressa. ¿Qué s'hi ha de fer! ¿Naufraga 'l gas d'aygua? Donchs visca 'l gas de vent!

Un admirador del célebre pianista Planté, maravelat de sos primors, deya al eixir de un dels concerts:

—Es un gran pianista; pero no té paraula. Vint anys enrera deya que s'havia *plantat*, y ab tot y haver entrat fa temps en la vellesa encare va creixent. *Planté... Planté*: els qu'hem quedat plantats som els que creyam llavoras que no podia haverhi un més enllá, y ara 'ns hem consensuat de que 'l camí de la perfecció no té terme.

Si soletat va haverhi casi sempre, mentres va estar oberta l'Exposició de Art antich, més soletat

DELS ESCARMENTATS NE SURTEN ELS AVISATS

—Lo qu' es á mí no m' atraparán més. No hi puch estar sense verdura. Un hortet aquí al terrat... y molt serà que no hi culli pel gasto.

encare es la que 's va notar diumenje en la festa de la distribució de premis.

Ab tal motiu, 'l Sr. Pella y Forgas, president de la Comissió de Museos, pensa proposar que 's fassi una novena en acció de gracias, dedicada á la Verge de la Soletat.

¿Y 'l Sr. Monegal?

Ha passat el període de las eleccions, durant el qual per prescripció facultativa devía estar legalment malalt.

Ha passat el període de las eleccions, s' ha tret la gorra de dormir, s' ha vestit, ha pres el barret de copa, son inseparable barret, ha sortit al carrer, y en lloch de anarse'n de dret, com era d' esperar, á la Casa gran, s' ha dirigit á l' estació del carril y ha pres bitllet pera Madrid.

Diuen els que tenen motius per saberho que á la Casa gran no hi pensa tornar may més.

¡Qué s' hi ha de fer! Aixís podrém dir que va entrarhi á la catalana y se 'n ha anat á la francesa.

En Doménech y Montaner va descapdellar l' altra nit al Ateneu un discurs sobre la influencia del doctor Robert com á polítich.

La peroració fúnebre va ser frenéticament aplaudida.

No dubtém, per xó, que ho hauría sigut molt més á haverse pogut fer un cambi de papers, c'est á dire: que l' autor de la necrología hagués sigut el malaguanyat doctor y el biografiat... qualsevol gloria legitima.

Entre oficials perruquers:

—¡Alsa noy quin tall li has fet á la galta al senyor que se 'n acaba de anar!

—Li he fet expresament.

—¿Y aixó?

—Ja veurás, festejo ab una seva germana, y aqueix tall á la galta esquerra vol dir: «Aquest vespre, á las nou en punt passaré per davant de casa teva.»

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Ma-ri-na.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Baró—Roba.*
- 3.ª ROMBO.—

M
F A I
F E R R O
M A R C E L I
I R E N A
O L A
I

- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Las joyas de la Roser.*
- 5.ª GEROGLIFICH.—*Per coloms un palomar,*

TRENCA-CAPS

XARADA

La primera es negació,
una lletra la segona,
nota musical la tres
y el meu total un nom d' home.

F. VIRGILI R.

ANAGRAMA

Total ja próximas
d' una corona:
de tot gloriosas
total victorias.

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

R. EMILIO AXERID

Formar ab aquestas lletres degudament combinadas el títol d' una sarsuela.

R. GARCÍA ROQUÉ

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6.—Poble catalá.
1 4 3 4 5.—Nom d' home.
3 2 5 2.—> d' animal.
1 4 1.—> d' home.
3 4.—Nota musical.
6.—Consonant.

F. ARNAU CORTINA

CONVERSA

—¿Encare badallas? quina gana que tens Joanet!
—Es que encare estich dejú, noy, desde ahí vespre que no hi menjat re.
—¿Donchs hont eras?
—A sentir el discurs del que t' acabo de anomenar.

JUAN DORMNÁ

GEROGLÍFICH

X
D
I I I
G
AN AN
C
I I

F. JOANET

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

VERDAGUER VINDICADO
 POR UN CATALÁN
 Ptas. 1.

NICOLÁS ESTÉVANEZ
 FRAGMENTOS
 DE
MIS MEMORIAS
 Ptas. 4.

CARTAS Á MI TÍO
 POR
FERNANFLOR
 Ptas. 2.

Está á punt de sortir: **FRA NOI**
CIENCIAS Y PACIENCIAS
 (DEL CALAIX D' UN SABI)
 Un tomo. UNA pesseta

Obra nueva

CATALANISTAS EN ADOBO

POR
EL MALETA INDULGENCIAS (*Adolfo Marsillach*)

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

COLECCION DIAMANTE (edición López)

ACABA DE PUBLICARSE EL TOMO 85, TITULADO

Hamlet y Don Quijote

POR EL NOTABLE ESCRITOR RUSO
IVÁN TOURGUENEFF

Un tomo en 8.º, Ptas. 0'50.

RESUMEN BIBLIOGRÁFICO

N.º 4 — ABRIL

*** SE REPARTE GRATIS ***

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obres, remetent l' import en llibrassas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de corren, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

EL MALETA INDULGENCIAS

Ab tant salero sab fé anar la ploma
com manejar las eynas de cuyné:
son plat «Catalanistas en adobo»
diuhen els bons *gourmets* qu' está molt bé.